

Rättsavdelningen
Ulrika Marusarz
ulrika.marusarz@socialstyrelsen.se

Regeringskansliet
Finansdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Socialstyrelsens yttrande över betänkandet Juridik som stöd för förvaltningens digitalisering (SOU 2018:25)

Finansdepartementets diarienummer: Fi2018/01418/DF

Sammanfattning

Socialstyrelsen tillstyrker förslagen i betänkandet. Utredningen har på ett tjänstfullt sätt utrett många frågor som påverkar myndigheters digitalisering och har kommit med förslag som leder till förbättringar.

Socialstyrelsen lämnar nedanstående synpunkter.

8.4.5 Behövs reglering eller annat stöd för ökad rättslig stabilitet?

Socialstyrelsen delar utredningens bedömning att det är oklart vilka förutsättningarna är för en myndighet att utveckla digitala tjänster som innefattar eget utrymme. Stöd i form av t.ex. författningsreglering eller allmänna råd skulle därför vara välkommet. Utredningen föreslår att några utpekade myndigheter ska ta fram allmänna råd eller annat stödmaterial om hur myndigheter i förening med gällande rätt ska utveckla digitala tjänster som innefattar eget utrymme. I typfallen där det egna utrymmet används som en servicetjänst, där användaren kan utforma och lämna in handlingar elektroniskt eller enbart lagra uppgifter för egen del, kan utredningens förslag vara tillräckligt. En närmare undersökning av de rättsliga frågor som myndigheters mer komplexa digitala servicetjänster väcker kan också behöva göras. Det finns t.ex. behov av it-system där enskilda forskare kan samla projektspecifik och känslig data från olika myndigheter för forskningsändamål, eller konton där användaren önskar både lagra och dela känsliga uppgifter. Om det i alla situationer är lämpligast att lagra uppgifterna i ett utrymme som är användarens eget och reglera personuppgiftsansvaret genom överenskommelser eller avtal som är specifika för situationen är svårbedömt. Socialstyrelsen anser därför att det är önskvärt att det föreslagna regeringsuppdraget om stödmaterial till myndigheter som utvecklar digitala tjänster som innefattar eget utrymme också omfattar en kartläggning av om det finns behov av alternativa rättsliga lösningar och ny rättslig reglering.

9.7.2 Rättsligt stöd för god informationssäkerhet

Kommuner och landsting är aktörer som hanterar stora mängder känslig information och sekretessbelagda uppgifter utan de rättsliga styrmedel och stöd som är önskvärt. Socialstyrelsen får i egenskap av förvaltningsmyndighet frågor från

landsting och kommuner om informationssäkerhet. Betänkandets förslag om att regeringen ska tillsätta en utredning som belyser förutsättningarna för en lag om informationssäkerhet som omfattar hela den offentliga förvaltningen ter sig därmed motiverat.

10.6.2 -10.6.5

Socialstyrelsen välkomnar betänkandet i de delar det lyfter de rättsliga förutsättningarna för utkontraktering av t.ex. it-drift från myndigheter till privata leverantörer. En myndighet kan ha behov av att anlita privata tjänsteleverantörer för behandling av t.ex. personuppgifter utifrån huvudsakligen effektivitetssynpunkter. Förslagen avseende författningsreglerad tystnadsplikt som anknyter till en sekretessbrytande bestämmelse i samspel med förslaget avseende innebörden av begreppet enbart teknisk bearbetning och lagring skapar möjligheter för förnyade och mer effektiva it-strategier. För Socialstyrelsen som statistikansvarig myndighet med uppdraget att behandla stora mängder data som innefattar känsliga och sekretessreglerade personuppgifter skapar förslagen den tydlighet som myndigheten behöver för att kunna utkontraktera vissa uppgifter för teknisk lagring eller teknisk bearbetning. Det är en önskvärd utveckling utifrån både ökad säkerhet och effektivitet samt minskade kostnader.

11.6.2 Utökat stöd för it-avtal

Inom en myndighet kan det vara svårt att upprätthålla den multidisciplinära specialistkompetens som krävs för att genomföra komplexa it-upphandlingar. Anledningen kan t.ex. vara att sådana upphandlingar inte är vanligt förekommande eller att erfaren personal byter arbetsplats. Det gedigna kunnandet utifrån samlade erfarenheter och kunskaper om det senaste i marknadens utbud som krävs kan då inte byggas upp. Betänkandets förslag vad gäller utökat stöd via Myndigheten för digital förvaltning till myndigheterna i den offentliga förvaltningen med att göra digitala investeringar och formulera juridiskt hållbara och affärsmissigt gynnsamma villkor i it-avtal, personuppgiftsbiträdesavtal och säkerhetsskyddsavtal är därför välkommet.

12.1.3 Organisation för beredning av författningsförslag

Socialstyrelsen vill i sammanhanget peka på ett snarlikt påtalat behov inom det arbete som bedrivs enligt Vision e-hälsa 2025 - gemensamma utgångspunkter för digitalisering i socialtjänst och hälso- och sjukvård. Staten och Sveriges Kommuner och Landsting ska gemensamt och kontinuerligt identifiera, samt där så är möjligt eller påkallat, göra insatser rörande förändringsbehov som uppstår i takt med den digitala utvecklingen (Handlingsplan för samverkan vid genomförande av Vision e-hälsa 2025).

12.2.3 Sekretessreglering och informationsutbyten

Socialstyrelsen ser positivt på utredningens bedömning om att stödja det förslag som en tidigare utredning lämnat om en sekretessbrytande bestämmelse mellan myndigheter som bedriver socialtjänst i samma kommun. Frågan har varit aktuell alltsedan införandet av den fria kommunala nämndorganisationen på 1990-talet. Socialstyrelsen delar utredningens bedömning att förslaget inte innebär någon generell lättnad av socialtjänstsekretessen samt att enskildas behov av skydd

för integritetskänsliga uppgifter fortfarande tillgodoses med förslaget. Detta bl.a. med tanke på att en kommun kan välja att organisera sin socialtjänst under en och samma nämnd så att inga sekretessgränser uppstår.

Beslut i detta ärende har fattats av ställföreträdande generaldirektören Urban Lindberg. I den slutliga handläggningen har tillförordnade avdelningschefen Pär Ödman deltagit. Juristen Ulrika Marusarz har varit föredragande.

SOCIALSTYRELSEN

Urban Lindberg

Ulrika Marusarz